

Innst. O. nr. 51

(2006-2007)

Innstilling til Odelstinget fra justiskomiteen

Dokument nr. 8:25 (2006-2007)

Innstilling fra justiskomiteen om representantlovsforslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen og Siv Jensen om opphevelse av straffeloven § 142 (blasfemiparagrafen)

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Stortingsrepresentantene Carl I. Hagen og Siv Jensen har den 15. desember 2006 fremsatt følgende forslag:

"Vedtak til lov

om endring i Almindelig borgerlig straffelov (straffeloven).

I

I lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov (straffeloven) gjøres følgende endring:

§ 142, oppheves.

II

Denne lov trer i kraft straks."

Forslagsstillerne begrunner forslaget med at den såkalte blasfemiparagrafen i straffeloven har vært en "sovende" bestemmelse meget lenge. Sist gang noen ble dømt for blasfemi i Norge, var i 1912. Blasfemiparagrafen vernet opprinnelig bare statsreligionen, og endringen som ble foretatt i 1934, gjorde at paragrafen ble utvidet til å omfatte alle religioner som er lovlige i Norge.

Ytringsfrihetskommissjonen foreslo i sin NOU 1999:27 - Ytringsfrihed bør finde sted - en fjerning

av blasfemiparagrafen. En undersøkelse kommisjonen gjorde, viser at mange vestlige land har fjernet sine lovbestemmelser vedrørende blasfemi. Kirkerådet for Den norske kirke gav også sin tilslutning til fjerningen av paragrafen.

Forslagsstillerne mener det kan argumenteres for at sovende paragrafer i straffeloven på ett vis kan redusere straffelovens legitimitet - når handlinger som er definert som straffbare, verken forfølges eller straffes. Ytringsfriheten skal ha som hovedanliggende å forsvare menneskers rett til å fremsette meninger som det ikke nødvendigvis er bred enighet om. Således kan blasfemiparagrafen bli oppfattet som et hinder for legitim religionskritikk, og da spesielt av religioner andre enn kristendommen - fordi troende kristne i Norge har lært seg til å leve med at straffeforfølgelse på grunn av blasfemiske ytringer mot kristendommen ikke lenger er en del av norsk rettspraksis, og heller ikke vil bli det igjen.

Ytringsfrihetskommissjonen påpekte i sin rapport at straff for blasfemi i utgangspunktet var en begrensning i ytringsfriheten som var begrunnet i offentlige interesser. Dette forklarer hvorfor paragrafen er plassert i straffelovens kapittel 13 om forbrytelser mot den alminnelige orden og fred. Selv om Norge fremdeles har en statskirke, er ikke statens autoritet knyttet til religionen slik som tidligere. Forslagsstillerne mener derfor at det påligger Norge - som en liberal og demokratisk rettsstat - å fremheve retten til frie ytringer mer enn retten til å slippe kritikk av ens religion.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Anne Marit Bjørnflaten, Thomas Breen, Ingrid Heggø og Hilde Magnusson Lydvo, fra Frem-

skrittspartiet, Jan Arild Ellingsen, Solveig Horne og Thore A. Nistad, fra Høyre, Elisabeth Aspaker og André Oktay Dahl, og fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo, viser til forslaget i Dokument nr. 8:25 (2006-2007).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at spørsmålet om å videreføre blasfemibestemmelsen (jf. straffeloven 1902 § 142) vil bli vurdert i forbindelse med at Stortinget vil få til behandling forslag til straffelovens spesielle del, som vil inneholde de enkelte straffebud. Som kjent ble den alminnelige delen i ny lov om straff vedtatt ved lov 20. mai 2005 nr. 28. Denne vurderingen vil bli gjort på bakgrunn av Straffelovkomisjonens utredning, NOU 2002:4, Ytringsfrihetskomisjonens utredning, NOU 1999:27, høringsuttalelsene til disse, og Stortingets behandling av St.meld. nr. 26 (2003-2004) om endring av Grunnloven § 100, jf. Innst. S. nr. 270 (2003-2004). Flertallet viser til at Regjeringen tar sikte på å fremme forslag for Stortinget til ny straffelov - spesiell del i løpet av 2008, slik at forslaget kan behandles av Stortinget før sommeren 2009.

Flertallet vil understreke at det er viktig med en samlet og helhetlig vurdering av hvilke handlinger som skal være straffbare, og hvordan straffebudene skal utformes, i forbindelse med arbeidet med ny straffelov - spesiell del. Komiteen ønsker på denne bakgrunn å komme tilbake til spørsmålet om opphevelse av den såkalte blasfemiparagrafen i forbindelse med Stortingets behandling av ny straffelov - spesiell del. Flertallet har ingen ytterligere merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener debatten om man skal ha en blasfemiparagraf er et viktig prinsippsspørsmål. Disse medlemmer mener det derfor vil være riktig å behandle og ta stilling til dette spørsmålet uavhengig av behandlingen av straffelovens spesielle del.

Disse medlemmer viser til at ytringsfriheten som rettighet ikke først og fremst er basert på forsvaret av ytringer som av det brede lag i folket ansees som uproblematisk. Snarere er det slik at ytringsfriheten skal ha som hovedanliggende å forsvare menneskers rett til å fremsette meninger som det ikke nødvendigvis er bred enighet om. Således kan blasfemiparagrafen bli oppfattet som et hinder for legitim religionskritikk, og da spesielt av andre religioner

enn kristendommen - fordi troende kristne i Norge har lært seg til å leve med at straffeforfølgelse på grunn av blasfemiske ytringer mot kristendommen ikke lenger er en del av norsk rettspraksis, og heller ikke vil bli det igjen.

Disse medlemmer viser til at Norges grunnlov bygger på et liberalt, demokratisk og rettsstatsforankret samfunnssystem. Bærebjelker i det norske samfunnet er ytringsfrihet og religionsfrihet. Retten til å utøve religionskritikk er en like nødvendig bestanddel som de to nevnte bærebjelkene. Mange steder i verden i dag er ikke mennesker like privilegerte som det vi er i Norge når det gjelder ytringsfrihet, religionsfrihet og retten til å utøve religionskritikk. I enkelte land har man blasfemiparagrafer som er høyst levende og svært aktive i bruk, og straffen for å krenke den statsbærende religionen kan være at den tiltalte må bøte med livet.

Disse medlemmer viser videre til at Ytringsfrihetskomisjonen påpekte i sin rapport at straff for blasfemi i utgangspunktet var en begrensning i ytringsfriheten som var begrunnet i offentlige interesser. Dette forklarer hvorfor paragrafen er plassert i straffeloven kapittel 13 om forbrytelser mot den alminnelige orden og fred. Selv om Norge fremdeles har en statskirke, er ikke statens autoritet knyttet til religionen slik som tidligere. Disse medlemmer viser til at Norge rent praktisk har et skille mellom religion og politikk, og religionen har blitt et eget område i samfunnet.

Disse medlemmer viser for øvrig til begrunnelsen som fremkommer i Dokument nr. 8:25 (2006-2007).

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Vedtak til lov

om endring i Almindelig borgerlig straffelov (straffeloven).

I

I lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov (straffeloven) gjøres følgende endring:

§ 142, oppheves.

II

Denne lov trer i kraft straks.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre slikt

og Siv Jensen om opphevelse av straffeloven § 142 (blasfemiparagrafen) - vedlegges protokollen.

vedtak:

Dokument nr. 8:25 (2006-2007) - representantlovforslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen

Oslo, i justiskomiteen, den 23. mars 2007

Anne Marit Bjørnflaten

leder og ordfører

